Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 46. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 10-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1956. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 46. VOL. LXIII.

СЕНАТ ПІДТРИМУЄ АЙЗЕНГАВЕРОВУ ФАРМЕРСЬКУ ПРОГРАМУ

УРЯД ЗДОБУВ ВЕЛИКУ ПЕРЕМОГУ В ФАРМЕРСЬКІЙ ПРОБЛЕМІ; СЕНАТ БІЛЬШІСТЮ 54-ох ДО 41-ого ГОЛОСУ ВІДКИНУВ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ТРИВКУ ДОПОМОГУ ФАРМЕРАМ

Вашингтон. — Уряд президента Айзенгавера зручно здобув велику перемогу в Сенаті в справі фармерської програми, коли Сенат більшістю 54-ох до 41-го голосу відкинув демократичний законопроєкт про привернення тривкої допомоги на підтримку цін на фармерські продукти. Ця перемога передбачає, що Сенат погодиться на всю урядову фармерську програму, щоб ще в цьому році допомогти фармерам збільшити їхні прибутки, покищо шляхом ухвалення нового закону. Теперішня перемога уряду більша від перемоги в 1954 році, коли Сенат більшістю 49-ох до 44-ох голосів голосував за законопроєкт про пливку допомогу фармерам. В Сенаті були присутні всі 95 сенаторів (сенатор Гартлі М. Кілгор недавно помер, і ще немає його наступника). Всі сенатори були присутні під час голосування в Сенаті перший раз від 1936 року, коли більшістю 95-ох до зера Сенат відкинув був „вето" президента проти законопроєкту про бонуси для ветеранів. Секретар рільництва Езра Тефт Бенсон хвалить Сенат за відкинення тривкої допомоги фармерам. „Багато людей в цій країні і в Конгресі, сказав Бенсон, свідомі того, що не можна вертатися до тієї фармерської програми, яка спричинила теперішні труднощі в цій ділянці." Асистент секретаря Білого Дому Меррі Снайдер заявив, що „президент Айзенгавер дуже радий" з тієї ухвали Сенату. Над іншими пунктами фармерської програми дискусія і голосування має відбутися при кінці тижня. Законопроєкт про тривку допомогу фармерам прийняла була Палата Репрезентантів минулого року більшістю 207-ох до 202-ох голосів. Представники уряду сподіються, що цього року і в Палаті Репрезентантів знайдеться потрібна більшість, яка відкине законопроєкт про тривку і збільшену до 90 висотків паритету допомогу фармерам на підтримку цін на фармерські продукти. Уряд проєктує видати 1,100,000,000 долярів на створення „земельного банку", який складатиметься з неуправної ріллі. Фармери діставатимуть відшкодування за неуправні акри землі, і тим способом зменшиться рільничу продукцію та зменшиться запаси рільничих продуктів, які лежать в урядових складах. За відкиненням законопроєкту про тривку допомогу фармерам голосували 13 демократів і 41 республіканець, а за демократичним проєктом 35 демократів і 6 республіканців. Республіканський сенатор із Колорадо Юджін Д. Мілікін, хоч і хворий, то приїхав на санітарному кріслі, щоб взяти участь в голосуванні над цим законопроєктом, за який ішла довга боротьба, бо фармерська проблема буде головною в виборчій кампанії.

Айзенгавер не зменшуватиме конституційних обов'язків президента

Вашингтон. — Асистент секретаря Білого Дому Меррі Снайдер заявив журналістам, що Айзенгавер зовсім не думає зменшувати конституційних обов'язків президента. Ця заява Снайдера спричинена твердженням демократичного сенатора і кандидата на віце-президента в 1952 р. Джана Спаркмана, який сказав, що Айзенгавер внаслідок недуги хоче обмежити свої конституційні обов'язки, і не буде „повним" — тільки „частинним" президентом. Асистент секретаря Білого Дому сказав, що Айзенгавер зовсім виразно заявив, що думає обмежити свої репрезентативно-церемоніяльні обов'язки, а не основні конституційні обов'язки, які має виконувати президент ЗДА. Республіканський сенатор Ґордон Аллот сказав, що заява Айзенгавера свідчить про те, що він хоче бути „дійсним президентом, а не весільною дружкою, чи похоронною плачкою". Республіканський сенатор Карл Мундт твердить, що демократи хапаються вже розпачливої тактики, коли почули, що Айзенгавер ще раз кандидує. Сен. Ралф Е. Фландерс сказав, що Айзенгавер виразно заявив, що зрезиґнує, якщо не зможе бути повним президентом.

Кіфовер кандидуватиме без огляду на успіх в правиборах

Міннеаполіс, Міннесота. — Демократичний кандидат на президента сенатор Естес Кіфовер заявив, що кандидуватиме без огляду на те, як випадуть правибори, в яких він бере участь. Перші правибори відбудуться 13 березня в стейті Ню Гемпшір, а останні — в Каліфорнії 5 червня. Кіфовер зголосив свою участь в правиборах уже в дев'ятьох стейтах, при чому в трьох стейтах — Міннесота, Флорида і Каліфорнія — його противником є інший демократичний кандидат, Адлей Стівенсон. Деякі прихильники сенатора Кіфовера заявляли, що він залишить кандидатуру, коли побачить, що „жадна програ в правиборах" Але сам Кіфовер заявив, що „жадна програ в правиборах не змусить його цього зробити. „Я не починаю ніякої справи на те, щоб залишити її недокінченою", — сказав Кіфовер.

Намовляють Ніксона,щоб не кандидував

Вашингтон. — Після вирішення кандидатури президента Айзенгавера республіканці мають клопіт із тим, хто буде кандидатом на віце-президента. Президент Айзенгавер заявив, що високо цінить Ніксона, але справу кандидатури на віце-президента повинен вирішити сам Ніксон, який не хоче заявитися в цій справі, хоч деякі республіканці намовляють його, щоб кандидував, а інші його приятелі дораджують йому, щоб в найближчій каденції не кандидував на віце-президента і вдоволився постом члена уряду Айзенгавера, бо тоді матиме шанси в 1960 році кандидувати на президента. Як вирішить цю справу 43-річний Ніксон, ніхто не знає. Також не знати, кому республіканці пропонували б кандидатуру на віце-президента, коли Ніксон рішиться тепер не кандидувати. Ніксон має запевнену більшість в республіканських провідників, і якщо він погодиться ще раз кандидувати, то буде найменований кандидатом, бо і Президент є за ним.

ВІСІМ ДЕРЖАВ ПЕРЕСТЕРІГАЮТЬ ПРОТИ ПІДСТУПНОЇ ТАКТИКИ МОСКВИ

ДЕРЖАВИ ПІВДЕННО-СХІДНЬОГО АЗІЙСЬКОГО ОБОРОННОГО ПАКТУ ПРОГОЛОСИЛИ СПІЛЬНИЙ АНТИСОВЄТСЬКИЙ КОМУНІКАТ

Державний секретар ЗДА Джан Фостер Доллес приймає привітання почесного відділу на летовищі в столиці Пакістану Карачі. Поруч Доллеса Чудрі — міністер закордонних справ Пакістану.

Карачі, Пакістан. — „Тієї зміни тактики не переводиться в супроводі ніякого переконливого доказу на бажання виректися зусиль підірвати, ослабити або перевернути політичну, економічну й соціяльну систему, що їх свобідно вибрали собі народи в цьому обширі" — говориться під адресою останньої зміни тактики Совєтського Союзу в комунікаті, що його в четвер 9-го березня ц. р. оприлюднено в столиці Пакістану, Карачі, за підписами міністрів закордонних справ таких 8-ми держав: ЗДА, Англії, Франції, Австралії, Нової Зеляндії, Філіппін, Пакістану й Сіяму, зорганізованих в Південно-Східньому Азійському Оборонному Пакті (СЕАТО). У послідовному висновку з тієї перестороги держави СЕАТО стверджують конечність творення і скріплювання „могутніх засобів відстрашення проти агресії,аж поки потенціяльні агресори не прийдуть до переконання, що агресія не буде успішна та що вона стрінеться з негайним спротивом". Говорячи про „потенціяльних агресорів" — як стверджує однозгідно вся преса — комунікат мав на увазі Совєтський Союз, комуністичний Китай і комуністичні диверсійні сили, зорганізовані Москвою чи Пейпінгом. Водночас 8 названих держав стверджують з цілим притиском власний мировий і строго дефензивний характер, підкресливши такі цілі СЕАТО: „Скріпити структуру миру і свободи, координувати заходи для колективної оборони для збереження миру і безпеки, стримати принципи рівних прав і самовизначення народів, згідно з чартером Об'єднаних Націй, підтримувати незалежність урядів та забезпечити суверенність всіх країн, народи яких бажають собі її і здібні перейняти за неї всю відповідальність, сприяти заходам для підвищення життьового стандарту, економічного поступу і соціяльного добробуту, та перешкодити й протиставитись спробам підірвати свободу та знищити суверенність або територіяльну недоторканість". СЕАТО висловило вдоволення з економічного і політичного поступу в Південному В'єтнамі і двох інших країнах Індокитаю та з процесу усамостійнення Маляїв. Тут осуджено знову „заяви і інтервенцію совєтських лідерів", натякаючи на виступи Булґаніна і Хрущова в їх подорожі по південній Азії. Держави СЕАТО заявились виразно за Пакістаном в його спорі з Афґаністаном за прикордон. провінцію Пуштуністан та ясно вказали на кордони Пакістану, що їх недоторканість заґарантована союзницьким договором цих 8-ми держав. Це становище СЕАТО перестерігає Москву перед активною підтримкою претенсій Афґаністану. Не так ясно й виразно комунікат висловлюється про пакістансько - індійський спір за Кашмір, поручаючи розв'язати його за посередництвом Об'єднаних Націй або в безпосередніх переговорах. Щоб скріпити СЕАТО, рішено в центрі тієї організації в Банґкоку, в Сіямі, створити екзекутивний секретаріят „із повноденною працею', який зокрема стежив би за ходом комуністичної діяльности. При тому секретаріяті покликується до життя окремих референтів для культурних і економічних справ.

Державний секретар Доллес прибув до Індії

Ню Делі, Індія. — Державний секретар Дж. Ф. Доллес мав прибути в п'ятницю 9-го березня ц. р. з Карачі, Пакістану, зараз після закінчення конференції Південного-Східнього Азійського Оборонного Пакту до столиці Індії для розмов із індійським прем'єром Індії. За передбачуванням західньої преси, державний секретар матиме досить складну ситуацію в Індії, бо Неру від самого початку був рішуче проти Південно - Східнього Азійського Оборонного Пакту, неґуючи його потребу та не маючи зрозуміння для комуністичної небезпеки. Зокрема індійські державні діячі насторожені супроти Дж. Ф. Доллеса за його вислів про Гою на побережжі Індії, як про „португальську провінцію", та за його злегковаження індійських суґестій при підписуванні мирового договору з Японією у 1951 році. Тепер же, хоч комунікат СЕАТО сформулював своє становище до пакістансько - індійського конфлікту за край Кашмір дуже обережно, проте Індія дуже чуйна на пункті втручання будь-яких інших держав у цю дразливу для неї справу.

Три арабські держави осуджують Баґдадський пакт

Каїро. — Хоч конференція голів трьох арабських держав — Єгипту, Савді Арабії і Сирії — ще не закінчилась, проте у виданому комунікаті після засідання в четвер 8-го ц. р., говориться про „шкідливий вплив Баґдадського пакту на єдність в арабському світі". Баґдадський пакт об'єднує Англію, Туреччину, Ірак, Пакістан і Іран та звернений своїх вістрям проти Совєтів. Єгипетський прем'єр Гамаль Насер відразу поставився був до нього дуже неґативно, вбачаючи в ньому конкуренцію для Арабської Ліґи, де провід веде Єгипет. На теперішній конференції в Каїро, в якій участь беруть єгипетський прем'єр Насер, король Савді Арабії Савд і президент Сирії Шукрі аль-Куватлі, устійнили спільну позицію супроти Ізраїлю та можливості втягнути до цього тридержавного союзу також Йорданію, яка досі стояла під сильними впливами Англії, але виявила свій спротив проти англійських впливів — несподіваним звільненням команданта Арабського Леґіону, англійського генерала Ґлобба.

Канада продає пшеницю Чехословаччині

Оттава, Канада. — Чеський торговельний аташе в Канаді Драгослав Ґерих повідомив, що його уряд підписав умову з канадійським урядом про купівлю пшениці вартости від 5-ох до 17-ох мільйонів долярів. Згідно з цією умовою Чехословаччина купить в Канаді принаймні 3,700,000 бушлів пшениці, але може купити до 11,840,000 бушлів. Інший урядовець із чеської амбасади заявив, що Чехословаччина вже купила в Канаді 40,000 тонн ячменю (приблизно 1,866,000 бушлів) вартости 2,052,600 долярів. Ґерих не хотів подати докладної ціни пшениці, а тільки заявив, що достава її почнеться незабаром. Чехи куплять найвищу кількість зерна в Канаді, зазначену в договорі, якщо Канада купуватиме товари в Чехословаччині, про що вже ведуться переговори.

Повінь в стейтах Ню Йорку і Пенсилвенії, — перервана комунікація з Канадою

Ню Йорк. — Снігові хуртовини і дощі спричинили знову у північних околицях стейту Ню Йорку і в Західній Пенсилвенії великі повені, у висліді яких населення зазнало тяжких шкід і втрат. Навістили бурі теж і північну Нову Англію. Тисячі осіб мусіли залишити свої доми і перенестися в безпечніші околиці. Наслідком бурі згинуло дві особи. З Канади повідомляють, що там шаліла найтяжча за всю цьогорічну зиму снігова буря, у висліді якої було багато шкід і згинуло три особи. В Монтреалі випало 16 цалів снігу. Залізничий зв'язок між Східньою Канадою і ЗДА перерваний. Припинено з огляду на снігові бурі теж і летунську комунікацію.

Призначено нового суперінтендента Академії Летунських Збройних Сил ЗДА

Вашингтон. — Командування американських летунських збройних сил подало до відома, що новим суперінтендентом Академії Летунських Збройних Сил ЗДА, яка приміщена тимчасово у летунській базі Ловрі біля Денверу, призначено ген. Джемса Е. Бриґґса, дотеперішнього заступника шефа штабу летунських операцій. Ген. Бриґґс вчився у Військовій Академії у Вест Пойнті і летунську службу почав у 1930 році. Під час корейської війни він був командантом бомбардувальників. Дотеперішнім суперінтендентом Летунської Академії був ген. Гармон, теж колишній кадет Вест Пойнту, де він вчився разом з през. Айзенгавером.

В Брукліні заарештовано п'ятьох лікарів за продаж наркотиків

Бруклин, Н. Й. — Окружний прокуратор в Брукліні Едвард С. Сілвер видав наказ заарештувати п'ятьох лікарів за те, що займалися продажем наркотиків. Вони продавали наркотики своїм пацієнтам, налоговим наркоманам, заробляючи на цьому великі гроші. Ціни наркотиків були на 17 разів більші від цін аптечних. Заарештовані лікарі це: 46-річний д-р Ліо Аріоля, 47-річний д-р Луїс Рей, 56-річний д-р Дейвід Б. Фрідман, 48-річний д-р Александер Лівітт і 56-річний д-р Ісидор Стіллман. Їх заарештовано ввечорі 6 березня о 8 годині, і після переслухання випущено за кавціями від 5,000 до 1,500 долярів. Асистент окружного прокуратора Дж. Кеннет заявив, що передбачають дальші арештування лікарів за ту саму провину.

● *Студенти* влаштували демонстрацію в Буенос Айресі (Арґентина), довідавшись, що уряд президента Арамбуру відмовився скасувати видану ще Пероном заборону викладати в публичних школах науку релігії.

Перон ульокував для себе у закордонних банках сімсот мільйонів долярів

Буенос Айрес. — Спеціяльна комісія, встановлена для розсліду діяльности і фінансових операцій Перона на протязі десяти років його режиму, ствердила, що Перон вивіз і поульоковував по різних банках около 700,000,000 долярів. Всі гроші здепоновано на ім'я Перона або на прізвища його знайомих чи рідних у великих банках Швайцарії й Америки. Якщо б зібрані комісією дані підтвердилися то це було б найбільше зловжиття народним грошем на протязі історії нових часів. У Швайцарії здепоновано гроші на прізвища покійної жінки Перона Еви Перон, його брата Хуана Дуарте та ін. осіб. Цвайцарський уряд відкинув домагання арґентинського уряду подати інформації про „заощадження" Перона у швайцарських банках і відмовляється взагалі давати будь-які вияснення в цій справі. Дехто підозріває, що Швайцарія зумисне не дала Перонові дозволу на в'їзд до Швайцарії, щоб не мусіти виплачувати здепонованих сум і пригадує, що згідно з швайцарськимм законами здепоновані на банкових контах гроші і збережені по сейфах цінності на випадок смерти Перона можуть перейти на власність Швайцарії. Великі суми гроша, золота і різних дорогоцінностей здепонував Перон у банках Італії, Німеччини і ЗДА, особливо в одному із банків у Ню Йорку, де ними диспонував довірений Перона Джорґе Антоніо, який з допомогою диктатора добився і сам великого майна і який перебуває тепер у в'язниці під закидом ведення недозволених фінансових операцій і зловживання народним грошем.

В Альжирі зростає хвиля терору

Париж. — Якщо в найближчій майбутності не будуть переведені великі військові, економічні і соціяльні зусилля на терені Альжиру, то ця північно-африканська країна, яка за французькою конституцією є „інтеґральною частиною французької Республіки", буде охоплена одним великим полум'ям революції — так виходить із звідомлення, що його склав в четвер 8 березня перед французьким парляментом міністер для справ Альжиру з осідком в Альжирі, Роберт Лякост. Він виступив в обороні внеску уряду Молле, щоб урядові та зокрема міністрові для справ Альжиру надати надзвичайні уповноваження, які дозволили б їм переводити негайно реформи, без дозволу збоку парляменту на кожне окреме рішення. Терористична діяльність альжирських арабів помітна вже на терені всіх 4-х департаментів, себто адміністраційних округ Альжиру. Останніми актами терору було вбивство 7-х французьких фармерів-колоністів за 40 миль від столиці краю, Альжиру-міста, та висадження в повітря головного водопроводу до третього за величиною міста в Альжирі, Орану. Коли раніше альжирські партизани нападали гуртами по 20 осіб, то тепер такі напади переводиться вже зорганізованими ватагами по 250 осіб. З усіх 1,500 французьких рільничих фарм в Альжирі — 500 знищено. Коли в листопаді 1954 року згинуло „лише" 30 осіб внаслідку терористичної акції, то в січні ц. р. було таких жертв 283. Лякост уважає, що завинили головно дві причини: недотримування обіцянок французьким урядом щодо реформ та інтервенція з-закордону. Лякост не називав Єгипту, але всі знали, що він має його на увазі.

В АМЕРИЦІ

● **1,690 учнів** середньої школи, що їхали поїздом нюйоркської підземки на змагання кошівки, учинили бешкет, під час якого зовсім знищили внутрішнє обладнання трьох вагонів, повибивавши в них шиби та жарівки і понищивши вентилятори. Під час змагань зчинилася бійка, в якій трьох учнів поранено. З учнями їхало 60 учителів.

● **Державний секретар** Джан Фостер Доллес заявив на Сенатській Комісії Закордонних Справ, що араби через те ненавидять жидів, що жиди вбили їхнього пророка Мохаммеда. Пізніше Доллес відкликав ці свої слова, заявивши, що вони не відповідають правді.

● **Вільям Ґінтон** відмовився ствердити на Сенатській Підкомісії Внутрішньої Безпеки, чи він дійсно привіз із комуністичного Китаю матеріяли для протиамериканської пропаґанди На питання, чи він є, або був комуністом, Ґінтон також відмовився відповісти.

● **Бувший бельгійський** король Леопольд вернувся до столиці Венезуелі, Каракасу, з екскурсії в венесуельські джунґлі. Здобуті експонати він подарував Природничому музеєві в Каракасі.

● **Забезпеченева Аґенція** в Ню Йорку стверджує, що минулого року на кожних 100,000 жителів було 36.7 нещасливих випадків. У 1954 році нещасливих випадків було дещо менше. — 35.4 на 100,000 жителів.

● **Чарлз Сціратіно** звернувся до комісаря поліції в Ню Йорку з просьбою захистити його, бо, мовляв, якісь два чоловіки хочуть його вбити. „Захист" він дістав, опинившися в тюрмі за доконані перед тим крадіжки і здирство. Його довший час розшукувала поліція.

● **У Кейзенові, Н. Й.,** олень вскочив через закрите вікно у спальню Донелда Гайнеса, а вискочив через вікно в їдальні. Після того, як цей самий олень вибив виставове вікно у ювелірній крамниці і шибу в готелі його застрелив поліцист.

● **ФБІ** заарештувало одного з бандитів, які недавно пограбували у банку в Порт Честері. Н. Й., 188,000 долярів. У заарештованого бандита знайдено 100,000 долярів. Аґенти пізніше заарештували вже і другого учасника грабунку.

Зброя проти керованих стрілен

Оттава. — Голова Канадійської Ради Оборонних Дослідів д-р О. М. Совлендт заявив, що впродовж найближчих п'ятнадцятьох років появляться міжконтинентальні керовані стрільна. Одночасно він заявив, що вірить і в те, що проти тих стрілен винайдуть успішну оборонну зброю. Наприкінці другої світової війни, сказав Совлендт, Англія мала ракети, які перехоплювали й нищили німецькі ракети V-2, що бомбардували Лондон. Але успішність їх дії не перевищувала 15 відсотків. А. Гартлі Ціммерман, який має зайняти становище Совлендта, заявив, що в атомовій війні протиракетова зброя буде успішною лише тоді, коли вона матиме відсоток успішности не нижчий за 99.

Згоріла друкарня В-ва „Український Прометей"

З Дітройту повідомляють, що там минулого вівтірка, 6 березня, пожежа до тла знищила друкарню Видавництва „Український Прометей", в якій друкувався тижневик тієї самої назви та сатирично-гумористичний журнал „Лис Микита". Причина пожежі ще не вияснена, але поліційні власті ведуть слідство, рахуючись з можливістю підпалу.

Секретарку Ґротеволя засуджено на смертв як ...американську шпигунку

Берлін. — До західнього сектору Берліну втекла молода німкеня Герта Барчатіс і звернулася до влади з проханням дати їй право азилю, як політичному втікачеві. Вона подала до відома, що минулої осени східньо-німецькі комуністи ув'язнили її сестру Еллі і засудили її на кару смерти, буцім то за те, що вона, бувши секретаркою східньо-німецького прем'єра комуніста Гротеволя, працювала водночас для американської розвідки. Еллі Барчатіс була теж частим гостем у домі Гротеволя і його дружини. Герта, перейшовши тепер до західнього Берліну, принесла із собою низку документів, які підтверджують факт ліквідації комуністами її сестри Еллі.

В СВІТІ

● **Генерал Джан Боґот Ґлобб** димісіонований і видалений з Йорданії англійський командант Арабського Леґіону, рішуче заперечив трьом твердженням молодого йорданського короля Гуссейна про причини димісії. Мовляв: він, Ґлобб, ніколи не казав, що Ізраїль сильніший від арабських країн, але твердив, що армія Ізраїлю сильніша від Арабського Леґіону! Він ніколи не змовлявся з арабськими кочівниками проти державної влади в Йорданії; в Арабському Леґіоні ніколи не було корупції, як про це говорив король.

● **Минулого понеділка у Тетуані** (еспанське Марокко) й інших містах цієї країни марокканці маніфестували з нагоди проголошення незалежности у французькому Марокко. Еспанська поліція, відкривши вогонь, коло 30 демонстрантів забила, а коло 100 ранила. Мароккanський султан Бен Юссеф гостро висловився проти жорстокої поведінки еспанської влади супроти мирного населення.

● **Американська Шоста фльота** на Середземному морі буде скріплена 1,800 вояками морської піхоти, що їх відкликано минулого літа до Америки „на відпочинок", а тепер знову покликано „для вправ". Як стверджує американська преса, вислання батальйону морської піхоти до східньої частини Середземного моря має значення політичної демонстрації у зв'язку з войовничими ізраїльсько-арабськими настроями.

● **Лявіни в Західній Европі** спричинили за останній вівторок і середу 49 смертельних жертв. Три лявіни, що впали майже рівночасно в різних місцевостях Норвеґії, похоронили під собою 21 особу, в тому числі 4 жінки і 8 дітей. Одною лявіною зруйновано електрівню, вбито двох чоловіків і позбавлено всю околицю світла. У Швайцарії лявіна засипала 16-х лещетарів, з яких четверо померли.

● **149 генералів і полковників** прийнято на службу в новостворений західньо - німецькій армії. Всі вищі старшинські призначення затверджує окремий комітет з перевагою цивільних осіб. Цей комітет відмовився затвердити запропонованих військовим міністром 7-х генералів і полковників, як занадто близько пов'язаних колись із нацизмом.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТРАГІЧНЕ ДЕСЯТИРІЧЧЯ

„Класти душу за братів, за ближніх — це обов'язок християнина, як обов'язком душпастиря є класти душу за своїх вірних. Є обов'язком душпастиря — значить, не є християнським пастирем той, що не кладе душі, що не проливає своєї крови... Треба многочисельних жертв, треба, щоб потоками лилася кров, хоч би лише жертв волі і наміру, щоб осягнути ті цілі, ту мету душпастирської праці, що її вказують Христові ідеали".

З такими словами звертався Великий Митрополит Української Греко-Католицької Церкви, сл. п. Андрей Шептицький до представників громадянства, священиків і зокрема до студентів Богословської Академії в січні 1936 року, на десять років перед безоглядною ліквідацією Української Греко-Католицької Церкви в Західній Україні. На десять років перед подіями, що відбулися в березні 1946 року, коли то червона Москва, виарештувавши і позасуджувавши єпископів і священиків цієї Церкви, припинила буцімто на підставі рішення влаштованого нею в дні 8 березня „синоду" трьох дієцезій (львівської, перемиської і станиславівської) самостійне існування цієї Церкви і — проклямуючи „розрив" цієї Церкви з Римом — влучила її насильно до совєтської „Русской Православної Церкви".

Пророчі слова Митрополита Андрея сповнилися в усій повноті. Митрополит, єпископи, священики і вірні Української Греко-Католицької Церкви, не скорившись Москві і не визнавши совєтського „православія" — покладають досьогодні душу свою за братів і ближніх, за український народ, за українську Церкву, зазнаючи жорстоких знущань по совєтських в'язницях і концентраційних таборах разом з Митрополитом, єпископами, священиками і вірними Української Автокефальної Православної Церкви, зліквідованої Москвою наприкінці тридцятих років.

Не тільки західній християнський світ, не тільки громадська думка вільних держав Заходу, але навіть самі українці, яким пощастило врятуватися від комуністичного терору, не усвідомили й не усвідомлюють ще й досі всього розміру, всього засягу переслідування, що його зазнавали і зазнають українські християнські Церкви у двадцятому сторіччі після народження Того, що дав світові слово і світло нової віри. З холодним серцем читають і слухають на Заході, а й інколи байдуже читаємо і слухаємо ми — вірні переслідуваних Церков — про нечувану ґегенну мук, що їх зазнають вже від довгих років десятки єпископів обидвох зліквідованих Совєтами Церков і сотки і тисячі священиків скасованих червоними переслідувачами парафій і зруйнованих Божих храмів. Не до всіх ще поза залізною заслоною дійшла свідомість, що на українській землі йде небувале і невидане на протязі всієї історії людства намагання не тільки знищити зверхні вияви християнських вірувань, але й убити у серцях й умах людей саму віру в Бога, у вище призначення людини, народів й усього людства.

Події, що відбулися наприкінці тридцятих років на Україні у зв'язку з ліквідацією Української Автокефальної Православної Церкви, ліквідація української католицької ієрархії на протязі 1945 року і насильне прилучення в березні 1946 року вірних Української Греко-Католицької Церкви до „Русской Православної Церкви", очолюваної наказним патріярхом Алексеєм — це факти, що не мають паралель в історії. Такого переслідування не зазнали християнські Церкви ні від монголів, ні від турків чи татар.

Формальне завершення ліквідації Української Католицької Церкви з Західній Україні на „соборі нечистивих" у Львові перед 10-ти роками відбулося за тим самим випробуваним большевицьким зразком, що ним червона Москва користується від самого початку та яким намагається зліквідувати волю і духовість усіх країн і всіх народів: написаний в Москві вирок смерти на ту Церкву сказано підписати скованими українськими руками. Але десять років мучеництва і героїзму католицької частини українського народу, як і 30 років мучеництва і героїзму православних українців, дали найбільш переконливі докази, що справді і „неситий не виоре на дні моря поля..." Можна бо зруйнувати мури святинь або перетворювати їх на безбожницькі музеї, можна злочинно нищити матерію і навіть убити людину, але не можна вбити Бога і віри в нього та не можна вбити людського прагнення до волі. Мартирологія українських Церков та героїчна боротьба українського народу за свою волю і духовість раніше або пізніше подолюють червоного московського диявола, а ми, що живемо у вільному світі, повинні докласти всіх зусиль, щоб день цієї перемоги приспішити.

БОРОТЬБА ЗА РАСОВУ РІВНІСТЬ

Процес 23-річної негритянської студентки Отарін Люсі в справі допущення її до студій в „білому" Алабамському університеті в Тускалюзі, був камінчиком, що зрушив лявіну расових пересудів у деяких південних стейтах ЗДА, з одного боку, і посилив боротьбу за повне расове зрівняння, з другого боку. Пригадаймо найважливіші події: Після дворічного судового процесу за право вчитися в Алабамському університеті, Отарін Люсі дозволено записатись до того університету, з покликанням на рішення Найвищого Суду з 17 травня 1954 року про скасування сеґреґації у публічних школах. Але вже 6 лютого Рада опікунів цього університету, включно з його президентом, „тимчасово" заборонили тій студентці вступ до університету, пояснюючи заборону тим, що це сполучене було б із небезпекою для її життя. Насправді це рішення прийшло внаслідок бурхливих демонстрацій, що відбулись на вулицях Тускалюзи, включно з обкидуванням камінням авта, що ним Отарін Люсі їздила до університету. Представник Крайового Товариства для Поступу Кольорових Людей оскаржив це рішення університету до федерального суду і —виграв справу. Однак, того самого дня, 29 січня ц. р., коли федеральний суддя вирішив, що університет має дозволити негритянській студентці дальші студії, а вона сама заявила, що, всупереч перестoрогам і погрозам, від початку найближчого тижня відновить свої студії, — університетська влада цілком викреслила її з списків студентів, караючи її тим за безпідставний закид перед судом, начебто університетська влада брала участь проти неї у змові, яка проявилась згаданими публічними демонстраціями.

Збентежена таким несподіваним оборотом справи і своєю програю в момент, коли, здавалося, справа була виграна, Отарін Люсі виїхала на короткий час до приятелів „на відпочинок" — як сама заявила — до Ню Йорку, де фактичний керівник її акції, яку він теж фінансував, згадане Крайове Товариство для Поступу Кольорових Людей, мало вирішити, що діяти далі. Тим часом до протинаступу перейшли прихильники расової сеґреґації в школах. На терені самої Алабами постали — у протилежних кінцях стейту — дві Ради Білих Громадян, що мобілізують публічну опінію на користь сеґреґації. Стейтова леґіслятура, скликана на надзвичайну сесію на 1 березня ц. р., щоб обміркувати внесок губернатора Джеймса Фолсома про покликання до життя дворасової комісії для мирного полагодження расового спору, покищо зіґнорувала той внесок, зате прийняла кілька постанов на користь сеґреґації. М. і., рішено, що з моментом прийняття бодай одного чорного студента до „білого" університету, будуть припинені всі стейтові дотації для негритянських високих шкіл; рішено, що кожний негритянський кандидат мусить мати поручального листа від трьох білих студентів даної „білої" високої школи; що, врешті, окрема комісія має дослідити, чи Крайове Т-во для Поступу Кольорових Людей, не є підривною організацією, або чи не має зв'язків із комуністами. Розбурхані пристрасті у стейті Алабамі з приводу історії в Тускалюзі відбилися на подіях і в інших містах цього стейту. Так, напр., у Монтгомері загострився тримісячний „протиавтобусовий" страйк місцевих муринів, на знак протесту проти зберігання сеґреґації в автобусах. Негритянські робітники щоденно демонстраційними маршами ішли до своїх варстатів праці відмовляючись їздити також приватними автами; 15 чорних протестантських духовників заарештовано й покарано гривнами за наклику вання до того страйку, який завдав величезних втрат автобусовій компанії. До різних інцидентів прийшло і в деяких інших стейтах, особливо в Луїзіяні.

Справа набрала великого розголосу, вже не в аспекті студій в одному університеті, чи взагалі у високих школах, а як принципове питання конституційних громадянських прав. До речі, щодо спільних з білими студентами студій, негри виграли ще одну битву, бо Найвищий Суд рішенням з 5 березня ц. р., потвердив і поширив своє рішення з 17 травня 1954 р. виразно також на високі школи в ЗДА і, конкретно, відкинув апеляцію університету в Норт Каролайні, що не хотів прийняти трьох чорних студентів. Але принципова справа такого уточнення в Конституції громадянських прав, щоб вони виключали можливість довільної і різнородної інтерпретації, — від цього останнього рішення Найвищого Суду не полегшала. Використовуючи виборчий час, демократичний кандидат Адлей Стівенсон виступив з гострою критикою президента Айзенгавера за його ніби пасивність у цих палких спорах і запропонував, щоб Президент скликав дворасову конференцію для ліквідації актуального спору і можливости таких спорів в майбутньому. Сам Президент, не відповівши на заклик Стівенсона, звернув увагу на пресовій конференції на емоціональний характер цього конфлікту, який вимагає часу і терпцю для його ліквідації, а не механічних вирішень. Водночас появилась широка напівофіційна інформація, що департамент справедливости приготовив уже відповідні рекомендації для Конґресу щодо проблеми громадянських прав, у тісному зв'язку з заповіддю Президента в його останньому зверненні про Стан Унії. Однак Президент — читали ми — не зголосив до Конґресу цих рекомендацій тільки тому, що в теперішній розпаленій атмосфері такі конґресові дебати могли б тільки пошкодити пацифікації настроїв.

Ясно, що комуністи використовують справу для своєї демагогії. Виявляється при цьому, що вони з прикметною їм нахабністю й безскрупулятністю, просто фальшують документи. Зокрема, в північно-в'єтнамському комуністичному радіо відчитано листа нібито від Отарін Люсі до комуністичних студентів в Гані із скаргами на переслідування негрів в Америці і іншими небилицями, шитими, зрештою, грубими нитками комуністичної фальсифікації. В італійському комуністичному часописі „Уніта" появилась стаття з підписом Люсі. Сама Люсі негайно заперечила, начебто колинебудь до когонебудь писала подібного листа чи статтю. Вона і її правний заступник рішуче заперечили всякі зв'язки з комуністами і назвали комунізм „таким самим ворогом негрів, як і їх найбільші вороги". Отарін Люсі погодилась скласти відповідну заяву через радіовисильню „Голос Америки". Слідство згаданої вище комісії в стейті Алабама вияснить, чи Крайове Товариство для Поступу Кольорових Людей дійсно має щось спільного з комуністами, хоч до цього часу центральні чинники напевне звернули б увагу на такі зв'язки цієї негритянської організації з комуністами, якщо вони були б. Американські часописи звертають теж увагу, що арґумент комунізму, стосований проти Отарін Люсі в завзятому спорі на терені Алабами, — це витвір фанатичної полеміки, бо коли негритянська організація вибирала студентку для ведення прецеденсійного судового процесу і боротьби за права негрів в університеті, то вибрала саме таку, якій ані з морального, ані з політичного боку не можна нічого закинути. А що міжнародні комуністи, за очевидним кивком з Комінформу, хочуть причепити їй комуністичне тавро, то це може якраз доказ, що вона не є комуністкою. Бо провокація — це ж основний засіб комуністів.

І. Світ

СОВЄТИ Й КИТАЙ

За останні кілька місяців на Далекому Сході зайшло кілька важливих змін, які можуть принести дальші ускладнення.

На 20-му з'їзді Комуністичної партії в Москві Хрущов та інші раз-у-раз заявляли про необхідність коекзистенції комуністичного та капіталістичного світів і рівночасно забивали осикового кола в сталінські твори, стягаючи з п'єдесталу цього кремлівського божка.

Заяви про широку матеріяльну та технічну допомогу азійським країнам, що їх поробили Хрущов і Булґанін, показують наявно напрямні майбутньої політики Совєтів. Можна сміливо твердити, що такі заяви не можуть викликати великого ентузіязму в Пейпінґу, не зважаючи на те, що він дуже потребує допомоги, бо старі джерела китайської індустріялізації висохли. Адже всі фабрики, заводи, залізниці, портове устаткування — все це збудоване з західньо-европейських, американських, а в Манджурії з японських матеріялів. Запасові частини для всього цього майже не прибувають з часів останньої війни.

Вже кілька років перестав Кремль бути для Китаю авторитетом в ідеологічних питаннях, бо в цій ділянці китайці завжди вважали себе вищими від народів білої раси.

Корейська війна зовсім не скріпила авторитету Москви, бо спричинилася вона до ізоляції Формози, Кореї не „звільнила", а частина червоної території опинилася відрізаною від півдня. Справу Зовнішньої Монголії не полагоджено, як про це мріяв ще в 1936 р. лідер червоних Мао, який тоді казав: „Коли наша революція матиме успіх — Зовнішня Монгольська республіка стане автоматично частиною китайської федерації". Цього не сталося, — вона є тепер фактично частиною СССР, і це визнав навіть сам Пейпінґ. Совєти, згідно з їхніми власними плянами, переводять послідовно царську політику скріплювання свого прикордоння поселенцями з европейської частини імперії. (У своїй доповіді імператорові 1897 р. генерал Духовской, тоді другий з черги Приамурський губернатор, писав: „Треба покласти в основу ідею створення для Сибіру залізних грудей, об які розбилися б усякі ворожі політики жовтої азійтської раси").

Недавно Хрущов говорив про створення зони невтральних держав навколо комуністичного світу, а фактично вже така зона існує між Совєтами і... червоним Китаєм. Зовнішня Монголія є частиною цієї зони. В тому ж напрямі йдуть спроби в китайському Туркестані — Сінкіянгу та Афганістані. Також переселення „добровольців" до Казахстану і Совєтського Туркестану та посилене обмосковлення азійських народів і ліквідація мусульманства, як релігії, зовсім не відповідають лінії пейпінґської політики. Все це ніяк не узгіднюється з заявою Мао, яку він зробив після зустрічі з Сталіним в грудні 1949 р.: „У світі відтепер „невтральність" є тільки термін для обдурювання народу".

Слушно пише Вольтер у своїй книзі „Китай під комуністами", що престиж червоного Китаю в Азії не є пуста справа, навіть для націоналістичних кол Формози. Підтверджують цю тезу книжки двох китайських авторів — антикомуністів, Айтчена Ву, бувшого амбасадора Китаю в Америці — „Китай і Совєтський Союз" (Лондон, 1950 року), і Пінґ-чя Куо — „Китай: нова епоха та нові вигляди" (Ню Йорк 1956 р.). В обох цих авторів та сама психологічна основа — почування зросту впливів їх країни в Азії, хоч кожний з них висвітлює це питання з іншого боку.

Автор Куо твердить, що відносини між Пейпінґом і Москвою вперше надщербилися під час корейського конфлікту, коли Кремль не піддержав як слід „китайських добровільців". Тепер знов Кремль офіційно почав заперечувати необхідність збройного поширення комуністичних впливів, що суперечить твердженню Мао: „Ми повинні звільнити китайські землі від ворогів народу". В цьому — продовження тези, поставленої ним ще в 1939 році: „Негайний обов'язок Китаю — дістати назад всі

(Закінчення на стор. 3-ій)

ОЛЕКСІЙ КИРИЧЕНКО

Восьми років воно було манюсіньке на зріст проти інших однолітків — учнів Саксаганської двоклясової міністерства народної освіти зразкової школи. На лекціях у школі сиділо уважно, серйозно слухаючи вчителя, хоч успіхи в науці мало цілком посередні. Бачу й тепер, як біжить із школи додому через майдан, ледве волочачи в манюсінькій ручці великий портфель з книжками. „Альоша!" — гукає старший його брат Ілля. Не інакше, тільки Альоша, бож папа — великий пан, на все село пан і пострах селянства, — волосний писар. У волосній канцелярії сидить пихатий, надутий, на видутому череві новенький ремінний пасок. Вдома панує калічена московсько-українська мова. У шкільного вчителя (зрусифікованого молдаванина) синам волосного писаря привілеї. Їх учитель ніколи не б'є, тоді як інших учнів поре по чім попадя ременем (перепадало й мені).

Учитель і волосний писар Кириченко — близькі приятелі: учитель дириґує в церковному хорі, волосний писар гугнявить тенором. Співаю і я і писарів Ілля, підтягує щось там собі й Альоша.

А ось стоїмо ми з моїм батьком у волосній канцелярії. Тільки ми та його благородіє пан писар за столом. Батько затиснув у долоні три карбованці:

„Ваше благородіє, напишіть!..." — благає він писаря. А мене підштовхує під бік: „Проси, проси!" Часом, бачу, ледь-ледь розтулить жменю, боячись, щоб не випали три карбованці й намагаючись показати їх писареві. Це випрохує батько для мене посвідку про свій майновий стан; її я мав подати до середньої аґрономічної школи, куди бажав запровадити мене батько в науку по закінченні міністерської школи.

„... Ваше благородіє..."

„Не поганяй мене, я й так щирий..."

Я таки пішов до середньої школи, втративши на деякий час із свого овиду Альошу, що, бувши на три роки молодшими, зостався ще в міністерській, а далі пішов до так званої міської вищої початкової школи, а з неї вступив на дворічні педагогічні курси в місті Верхнєдніпровському (місто над Дніпром за сорок верстов від Катеринославу вгору). Мене ж просто з шкільної лави запровадили до військової (офіцерської) школи в Одесу.

Та ось ударила революція. Альошу вона застала на педагогічних курсах, мене — у військовій школі, а по закінченні її (1-го червня 1917 року) й по одержанні від міністра Керенського „проізвожу і поздравляю" (з офіцерським званням) я, знехтувавши наказ одеського штабу, опиняюся в українському імени гетьмана Петра Дорошенка полку. Альоша все ще на педагогічних курсах.

Минає кілька років. Програвши визвольну боротьбу за самостійну, я деякий час переховуюсь, поки на батьківщині лютує Чека. Виринаю в своєму рідному селі, аж як криваві розправи трохи притихають.

Зрозуміло, селянство разом з царем скинуло з себе й його маломаштабних сатрапів. Писар Кириченко вже не писар. Він купив коні й працює в хліборобстві, в городництві. Тепер сидить тихо. Він — затасний монархіст і русотяп, большевизм йому не до смаку, але й про Україну він не хотів би знати. Альошу я нараз зустрічаю в студентському кашкеті. Большевизм ще не встиг здерти з студентів старорежимних кашкетів, хоч вони не обов'язкові, пролетарські студенти їх іґнорують, носячи робітничі кепки. Але студенти, що винесли з родини чи звідки там ідеологію старого режиму, охоче носять студентські кашкети старого „доброго" царського часу. Революція пройшла поза спиною в Альоші, бо одне — молодість, а друге — ресентимент до пролетаріяту, бож у родині панував вірнопідданський цареві-батюшці дух. Україна? Альоша ніколи про неї не згадує. Він ще не гострий її ворог, але й не симпатик. Він студіює на аґробіологічному факультеті. Українська студентська стихія, а також українізація змушують і його розмовляти українською мовою. Але коли ми співаємо „В Царгороді на риночку там п'є Байда мед, горілочку" чи щось там інше з українського пісенного скарбу, Альоша ані замугиче. Мовчить. Також усі національні питання українського народу Альоша промовчує. Вони йому чужі, хай собі там шаліє українізація, хай студенти засипають професорів-русотяпів зливою записок „просимо читати українською мовою, бо ми російської не розумієсмо", — Альоша студіює з російських підручників, і професорам відповідає лише по-російськи.

Кінець студій, Альоша йде на педагогічну працю, але десь у Донбас, бож там українізація не так допікає. Альоша завжди й усюди орієнтується лише на всеросійські маштаби, Україна — нецікава формальність для нього.

Під час студій Альоша в комсомолі не був, політичної чи громадської роботи уникав. Як же сталося, що, вийшовши поза середні літа, він доскочив державного керма, став першим секретарем на Україні, вважай, найголовнішим держимордою Москви над Україною?

Дуже просто. Коли Москва сказала „годі бавитися з українським народом у суверенність і культурну автономію", коли почала масове винищування українських науковців, письменників, інженерів і взагалі української інтеліґенції, робітництва й селянства, Альоша відчув себе в своїй стихії. Це те, чим він таємно жив. Це — не царат, але тільки формою; змістом же — той самий царат. Тут то Альоша й висувається спочатку як позапартійний большевик, а потім хутко дістає партійний квиток і з усією енерґією спадкового підлабузника й ворога українського народу діє, діє...

Допускаючи до державного керма на Україні українців, Москва кермується одним із двох принципів: висуває українців, у яких під комуністичним попелом жевріє національна іскра; — тут вона надіється, що, сівши до керма, такий потенціяльний націоналіст десь таки посковзнеться, не стерпівши московського цинізму в національному питанні. Так посковзнулися: Скрипник, Хвильовий, Затонський, Гринько, Шумський і безліч інших. Другий принцип — це висувати кочубеїв, ворогів свого народу. Ці вже надійні, ніколи не схиблять. До таких належить теперішній секретар ЦК КПУ Олексій Кириченко.

Ми не збираємось псувати Альоші кар'єру. Та це й неможливо. Українець формою, москаль змістом, він, вишкіривши зуби на 20-му з'їзді московських комуністів проти вірного друга українського народу й борця за його визволення професора Меннінґа, був послідовний до кінця й щирий. Це — вірний слуга московських посіпак.

А. О-л.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (УВАН)

ШЕВЧЕНКО

Річник 5.

(4)

ЮРІЙ СЛАСТІОН

ОПАНАС СЛАСТІОН — ПЕРШИЙ ІЛЮСТРАТОР ШЕВЧЕНКА

Була тут ще одна обставина, що наклала свій відбиток на всю його дальшу працю. Цією обставиною був поновний вплив на нього Шевченка. Справа в тому ,що Шевченко на останку свого життя мешкав у будинку Академії Мистецтв, там же й помер, всього 12 років перед вступом до Академії Сластіона, і дух його ще, здавалося, витав у тих стінах. Були ще там люди, що добре його пам'ятали, а ректором Академії був ще той самий Іордан, що 15 років перед тим, бувши професором графічних мистецтв, вчив Шевченка деяких нових способів. Особливо ж добре пам'ятали Шевченка двоє натурників українців, що Шевченко з ними приятелював і малював їх. Заприятелював з ними й молодий Сластіон, заставляв їх розповідати про Шевченка, вони ж показали йому кімнату його й деякі реліквії, напр., канапу, на якій він спав. Отже, проходячи академічними коридорами, Сластіон пригадував, що крокує по слідах Шевченка. Від цього й починається його праця для Шевченка. Була там скульптурна майстерня, де робилися форми зі скульптур оригіналів і де відливали їх копії в гіпсі, чи бронзі. І от натурники розказали Сластіонові, що коли помер Шевченко, то його друзі закликали власника тої майстерні і він зняв форму з його обличчя. Отже виходило, що коли форма ще збереглася, то з неї можна було б відлити обличчя Шевченка, так звану маску. Захоплений цією думкою, Сластіон починає ходити до того власника, що був ще живий. Той розшукав форму, відлив гіпсову маску, і от перед очима зворушеного до сліз юнака лежить на столі сам, дійсний, учора тільки померлий Шевченко, власне його обличчя, з найдрібнішими деталями, зморшками шкіри, тощо; лише з придавленими під час знімання форми вусами. Цю безцінну реліквію Сластіон зберігав 40 років, і подарував її у 1917 чи 1919 році Полтавському Національному Музеєві.

Другий випадок, де Сластіон приклав ще більше енерґії, закінчився невдачею: Натурники пригадали ,що колись академік скульптури Піменов виліпив з натури погруддя Шевченка, з якого здається була й форма знята, і все це мусить ще лежати десь в пивницях Академії, серед величезної кількости старих скульптур, форм, гіпсів, антиків і ін., що їх складали туди ще від початку існування Академії. І от, спочатку сам, а потім намовивши кількох товаришів з студентів українців, Сластіон розпочинає розшуки серед тих звалищ. Кілька разів приходили вони сюди, і працювали, присвічуючи свічками в темряві, та хоч перевернули силу тих скульптур, укритих пилом десятиріч, а продивилися лише маленьку їх частину, й побачили, що годі думати про ґрунтовні розшуки з їхніми силами, й відклали їх до кращих часів. До кінця свого життя Сластіон цікавився тою справою, а виїхавши з Петербургу, не раз запитував листами знайомих про стан пивниць, і відповідь все була, що їх ще не займали. Отже, якщо будинок Академії не пошкоджено у війні, або не зроблено за совєтських часів „чистки" в пивницях, то напевно ще й досі є там погруддя, зроблене з живого Шевченка одним з кращих різьбарів 19 ст.

В ті роки й за тих обставин, а це вже було невдовзі до закінчення Академії, визріває у молодого мистця рішення взятися за ілюстрації Шевченкових творів, і взагалі присвятитися праці для України. Ось чому він не міг піти з передвижниками, хоч і вважалися вони носіями всього передового, поступового, визвольного. Він зрозумів, що передвижництво, як і академізм, є лише один з напрямків російського мистецтва, і хоч було чимало передвижників українців, та в їх творчості національна свідомість не відігравала значної ролі; їх твори на українські теми були лише деякою даниною їх українським сантиментам, до ідеї ж національного визволення України вони не дійшли, а творили в межах російського мистецтва, йшли загальноросійським річищем, і були по суті загально-російськими мистцями, що збагачували своїми творами скарбницю російського мистецтва, Україні ж давали мало, і показували її, як частину Росії. Через те він з своїм національним українським світоглядом був їм чужий і приєднатися до них не міг. Таким чином Сластіон зрозумів загально-російську суть передвижництва і дійшов до думки, що Україна може і мусить творити своє окреме національне мистецтво, не зв'язане з російським. На шлях творення цього мистецтва він став, і впевнено пішов ним.

Від часу того рішення він все більше студіює Україну, і все менше цікавиться блиском можливої кар'єри зі славою першорядного маляра, що всміхалася йому, та поплатними замовленнями портретів різних достойників, і навіть не думає про закордонне відрядження, хоч вже наближався час закінчення Академії. Це сталося 1879 року, і одержавши диплом „Свободного художника", Сластіон вже цілком віддається мистецько-історичним та етнографічним студіям, як підготові до ілюстрування Шевченка, а відрядження дає собі сам, кожного літа до України, і привозить валізу альбомів з рисунками, етюдів, акварельних та олійних картин, а рівно ж різні етнографічні матеріяли та записи. Кожного літа він намічує собі певний терен для подорожі: Київ з околицями, західня Київщина, Поділля, Волинь, Чернігівщина, Дніпро з порогами... В кожному з цих теренів, крім малювання, він вивчає історичні місця й пам'ятки, що там ще збереглися, зарисовує й колекціонує деталі українського народнього побуту та старовини: вишивки, деталі народньої архітектури, типи української хати, різьби, посуду і т. ін. Повернувшися до Петербургу, він все це клясифікує, порівнює й вивчає, щоб можна було мати правдивий образ України за певної доби і певної місцевости. Так він починає свою наукову працю в галузі етнографії.

В РОКОВИНИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ І НИЩЕННЯ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Як колись царська, так і тепер комуністична Росія, бажаючи створити в Москві третій Рим і покористуватися тією ідеєю як засобом для свого імперіялізму, не терпить католицької Церкви; тому переслідує, нищить та ліквідує її всюди, де тільки стане большевицька стопа.

Першою жертвою такої ненависти до Католицької Церкви стала Українська Католицька Церква на західніх землях Ураїни, де 1945 року большевицький уряд доручив виарештувати церковну єрархію на чолі з Митрополитом Йосипом Сліпим, а 1946 року казав насильно прилучити Українську Католицьку Церкву до російської нез'єдиненої Церкви в Москві.

Західній християнський світ, з винятком гострого протесту Св. Отця, тоді мовчав, зрештою, й дуже малощо знав про те, як червона Москва виарештовувала одного українського католицького Єпископа за одним, як сотні священиків і тисячі вірних вивозили транспортами з західніх українських земель на каторжні роботи в Сибірі.

Своєї руїнницької роботи не закінчили комуністи ліквідацією Української Католицької Церкви в Західній Україні. В міру того, як армії большевиків просувались далі на захід, приходило дальше переслідування й нищення Католицької Церкви там, де комуністи стали сильною стопою. І так, при кінці 1947 року зліквідували вони Греко-Католицьку Церкву на Закарпатті, вбиваючи скрито єпископа Теодора Ромжу, а 1950 року впала жертвою большевицького переслідування Греко-Католицька Церква на Пряшівщині, яка тоді належала до Чехословаччини. Там заарештували єпископа Павла Гойдича, якого потім засудили на досмертну в'язницю, а на місце заарештованого Єпископа насадили своїх узурпаторів, прилучили Греко-Католицьку Церкву до московської нез'єдиненої Церкви.

Коли большевики зліквідували Українську Католицьку Церкву на українських землях, тоді почали те саме робити в Хорватії, Угорщині, Румунії, Польщі й Чехословаччині.

В Чехословаччині комуністичний уряд намагався зломити опір Церкви різними засобами, а коли це не вдалося, конфінував, а потім арештував Архиєпископа Праги, Високопреосвященного Йосипа Берана. Саме 10 березня ц. р. минає п'ять років, як комуністичний уряд арештував Архиєпископа й вивіз його в невідомому напрямі, накладаючи на нього грошову кару за те, що Архиєпископ відмовився співпрацювати з комуністичним урядом. На місце Архиєпископа Берана комуністичний міністер релігійних справ назначив, незгідно з канонічними приписами Католицької Церкви, зломаних різними засобами чотирьох каноніків, які під примусом згодились управляти Католицькою Церквою в Чехословаччині.

В цей час п'ятиліття чеська католицька іміграція підносить свій голос в обороні переслідуваної своєї Церкви і проти неправного ув'язнення Архиєпископа, бажаючи при цьому поінформувати західній світ про злочинні дії комуністів. Нам тим приємніше приєднатись до голосу протесту чеських іміґрантів у ЗДА, що Архиєпископ Беран був великим приятелем українців і спомагав матеріяльно й морально тих наших священиків і вірних, які в час другої світової війни знайшлися на території Чехословаччини і просили в нього помочі.

В десяті роковини знищення Української Католицької Церкви на західніх українських землях та в п'яті роковини знищення Католицької Церкви в Чехословаччині й інших сателітних державах підносимо перед цілим культурним християнським світом голос протесту проти в'язнення большевицьким урядом єрархів Католицької Церкви, проти несправедливих засудів і нелюдських знущань над засудженими, а водночас закликаємо наших вірних, щоб збільшили свої молитви за переслідувану Христову Церкву, Церковну Єрархію, Духовенство й Вірних, які страждають За Христа і Його св. віру та за свої релігійні й національні почування.

Филаделфія, Па., 8 лютого 1956 р.

† АМВРОСІЙ
Єпископ Помічник
Генеральний Вікарій

† КОНСТАНТИН
Архиєпископ
Апостольський Екзарх

СОВЄТИ Й КИТАЙ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

забрані у нього території . . ." Однак, далі він додав: „Ми не включаємо до цього Корею, бувшу китайську колонію . . . також Тайван . . .". В 1950 р. Тайван був уже включений, як китайська земля.

Виникає питання: чи всі ці протиріччя можуть бути полагоджені?

Мабуть, ні! При зовнішньому братерському наставленні в пропаґанді, на певний час, відношення Москви й Пейпінґу будуть добрі, хоч в глибинах їхньої політики зростатимуть розходження. При цьому відіграє також велике значення відмінність старовинної китайської культури й цивілізації. Чотири тисячі років писаної історії Китаю створює виїмкове психологічне підложжя, якого не може позбутися хоч би й комуністичний лідер Мао. Кремль, із своїм переконанням про вищість московської культури, ледве чи зможе зрозуміти глибину китайських настроїв, колосальну прірву, яка існує між совєтською та китайською імперією, хоч і в'яже їх комуністична доктрина.

Тому в інтересах Москви — звертати експансію Пейпінґу на південь, відтягати його аспірації від таких сусідніх країн, як Туркестан або Індія. Цього відтяження заінтересовань Пейпінґу від півночі вимагають і внутрішні питання Кремлю, як, напр., нестійкість політичної доктрини комунізму, хоч як би одноціло він не виглядав. Розвінчання Сталіна і всієї його епохи, ліквідація двадцятилітньої сталінської лінії, вздовж якої розвивалися відносини з Пейпінґом, не можуть пройти без жадних змін в самому наставленні Пейпінґу до Москви. Правда, в „сталінські роки", зокрема до 1944 р., відносини між Китаєм і Москвою були не завжди гарні. Адже це Москва укладала з Японією пакти, не відмовлялася від співпраці з запеклим ворогом Китаю; це вона „продала" Китайсько-східню залізницю Японії для Манджу-Го; це вона мала договори з націоналістичним китайським урядом і доостанку удержувала з ним відносини, хоч в міжчасі змінювала свою політику, зокрема з моменту закінчення війни в 1945 р.

Отже, сучасні володарі Кремлю мусіли б переглянути історію своїх відносин з Китаєм, і всі помилки записати на ім'я розвінчаного Сталіна. Чи зроблять це вони — побачимо!

Також ідею співіснування і тлумачення зовнішньої політики згідно з співіснуванням започаткував фактично Пейпінґ, коли китайська делеґація внесла була свої принципи у відносинах з південно-азійськими народами та Індією на конференції в Індонезії. Цей же принцип Мао пропонував у відносинах з Японією, не поширюючи його тільки на Корею, Формозу та Філіппіни, які „мають бути звільнені від американського імперіялізму". Пейпінґ пропонував ідею співжиття й співпраці навіть Америці, якщо вона відмовиться від піддержки „бандитів".

Також у відносинах з Тіто Хрущов пішов стежкою Пейпінґу (який весь час підтримував дипломатичні зв'язки з Юґославією). Ця зміна Москви супроти Юґославії подиктована була її бажанням відібрати у Пейпінґа ініціятиву в міжнародній політиці.

Населення червоного Китаю стоїть на найнижчому матеріяльному рівні, країна ця не має великої промисловости, отже не може не тільки давати будь-кому „допомоги", а навіть робити в цім напрямку пропаґандивних обіцянок. Пейпінґ може давати тільки вояцькі маси, як це було в Кореї, у В'єтнамі та джунґлях Маляїв. На південь від Гімаляїв, в Індії, так само як в широкому мусульманському світі він не має зрозуміння й співчуття.

У мусульманському світі добре відома політика Совєтів та червоного Китаю проти мусульманської релігії. Червоні китайські політики постійно провокували тертя і заворушення між мусульманами Туркестану та північно-західніх провінцій Китаю. Цим вони знесилювали мусульманські групи і накликали на них репресії національного уряду. А тепер вони просто провели повну окупацію Туркестану-Сінкіянґа і запровадили там єдину китайсько-комуністичну систему. Цим вони допомогли Совєтам ліквідувати в мусульманських народах Совєтського Туркестану і Казахстану надію на успішну боротьбу, бо у своїй боротьбі ці народи черпали моральну піддержку на землях Сінкіянґу. Тепер надія їхня тільки в Пакістані, від якого вони відділені Афганістаном та велетезними горами Карокораму. Тільки одиниці можуть пробиратися через ці гори на волю.

Отже, лише в змаганнях з мусульманами Китай і Москва мають однакові інтереси. Вільний світ має чимало можливостей, щоб використати розбіжності між Москвою і Пейпінґом. Зручною дипломатичною акцією та поширенням правди він мусить розбити міт комуністичної єдности, яка фактично є єдністю лише диктаторів-поневолювачів.

СПРАВЛЕННЯ НАДРУКОВАНОЇ НЕТОЧНОСТИ

У статті проф. Романа Смаль-Стоцького: „Українське посередництво в литовсько - польському спорі", надрукованій в „Свободі" з 8-го березня (ч. 44), трапилась така авторська неточність:

Проф. Р. Смаль-Стоцький пише: „6-го травня 1926-го року маршал Пілсудський з боями взяв Варшаву і переворотом установив свою владу. На чолі УНР стояв тоді наступник Гол. Отамана Андрій Лівицький, бо ще 1925-го року Симон Петлюра згинув на вулиці Парижу . . ."

Неточність у наведеному уступі полягає в тому, що Гол. Отаман Симон Петлюра згинув з рук Шварцбарта на вулиці Парижу не перед травневим переворотом Пілсудського, а кілька днів після нього, 25 травня 1926 р. Проте, це переочення в датах не змінює нічого в дальших твердженнях Автора, бо вся акція, яку проф. Р. Смаль-Стоцький описує в згаданій статті, відбувалась уже справді після смерти сл. п. Симона Петлюри.

Редакція.

ГРИЦЬ ЗОЗУЛЯ НА МАНДРІВЦІ

Гриць Зозуля вибрався особисто стягати Національний Даток!

Національний Даток складайте:
UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P. O. Box 721 Church Street, Annex
New York 7, N. Y.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

З сорокглітнього ювілею на „Веселку"

В неділю, дня 12-го лютого 1956 року, зібралося в Українськім Народнім Домі понад сто осіб родини, приятелів і знайомих, щоб привітати панство Семена і Параню Боднарів з сорокглітнім ювілеєм їхнього подружжя. Були також гості і з Канади, між ними сестра і шваґер з Монтреалу. Панство Боднарі побиралися в Канаді і потому переїхали до Дітройту, де живуть постійно. Гості засіли до столів, які були прибрані квітами. Між присутніми був також д-р о. Степан Кнапп, парох церкви св. Івана Хрестителя і його сотрудник о. Возняк. О. Кнапп провів молитву і поблагословив дари Божі на столах. По обіді представники різних організацій складали ґратуляції і побажання для п. Боднарів. Від Українського Народного Дому вітав п. Чмир. Він пригадав присутнім, як то п'ятнадцять років тому приятелі, знайомі і родина вшановували двадцятьп'ятирічча шлюбу п. Боднарів. Присутні зібрали тоді понад п'ятсот долярів на ювілейний дар, а п. Боднарі віддали всі ті гроші на будову Народного Дому, яка тоді саме провадилася. П. Боднарі є і далі дуже діяльні в Народному Домі. П. Боднар працює безперервно і в інших організаціях. Від Союзу Українок вітала ювілятів п. Марія Чераба і підкреслила, що пані Боднар є давньою членкою тієї організації, відданою, працьовитою і жертвенною. О. Кнапп у своїй промові підкреслив, що ювіляти є дуже добрими і жертвенними парафіянами і можуть бути прикладом для багатьох. П. Анна Левкут зложила привіт від Українського Золотого Хреста. Від родини складали побажання многих літ і всього добра п. Грихоськи з Канади і п. Гузуляки з Дірборну.

В неділю 19-го лютого відбулося друге прийняття для запрошених гостей в домі п. Боднарів. Було присутніх кількадесять осіб і між ним оба священики. Наприкінці прийняття забрала голос п. П. Левкут і запропонувала відзначити якоюсь пожертвою той ювілей і подала, як ціль дитячий журналик „Веселку". Гості радо погодились і зложили на ту ціль 15 долярів, які переслано до „Свободи".

А. Л.

Балтімор, Мд.

„Самопоміч" про постання книжки і газети

Рухливий відділ місцевої „Самопомочі", що постійно тримає свою діяльну руку на живчику зорганізованого громадського життя в Балтиморі, черговий раз проявив свій хист у реалізуванні корисних задумів.

Тиждень дешевої української книжки, започаткований в неділю 4-го березня, в галі Української Католицької Церкви, привабливою виставкою багатого вибору наших книжкових видань, доповнено цікавою доповіддю д-ра Ярослава Шав'яка, інформаційного референта УКК, на тему — процесу народження книжки і газети.

Наявність на залі показної кількости привабливих книжок з книгарні п. Емануїла Притули, а ще більше журналістичне обдарування прелеґента із „старої львівської школи", полонили слухачів, що у формі дискусії в особах полковника Талана і п. Климентія Бабяка вдало урізноманітнили доповідь.

Як довідуємося, в одну з найближчих неділь „Самопоміч" проєктує влаштувати окремий тиждень дешевої української книжки для наших найменших і молоді з відповідною доповіддю проф. Михайла Хами. АБУ

Рачестер, Н. Й.

Про діяльність „Самопомочі"

Дня 5 лютого ц. р. відбулися річні Загальні Збори тов. „Самопоміч", відділ в Рачестері.

Звіти охоплювали дещо довший протяг часу, як один рік, а це тому, бо в 1955 році велися заходи в справі купна власного дому, які в листопаді довели до набуття такого — й Управа Т-ва хотіла виступити перед Зборами з чимось конкретним.

Зате присутні на Зборах члени могли довідатися про такі дуже відрадні новини:

Т-во стало власником великого, одноповерхового (в европ. значенні), мурованого дому (34 фіти на 40 фітів) за 29,000 долярів, з чого до дня зборів заплачено вже 11,000 дол., так, що лишається до сплати ще 18,000 долярів.

Дім цей дає щомісяця по 400 дол. з чиншів за наймані приміщення і міг би бути сплачений з самого чиншу, якби не конечність направ і перемін, щоб дім зробити гідним цілей і завдань „Самопомочі". Головно заля, яка може вмістити 250 осіб і сцена потребують значної перебудови.

Те, що Т-во змогло набути такий гарний дім, майже в центрі міста, можна завдячити безінтересовній праці Управи особливо голови п. М. Синлика і членів тієї ж, як: пп. Малиновського, Чорнобіля, Крамарчука, Левицького, Єйни, Плаская, Бака і Колця, а також, пань: Холевчукової, Костинюкової, Харамбурової, Крижанівської і Гарнаської та жертвенності членів Т-ва, які наскладали уділами по 100 дол. около 7,000 долярів. Уміле та ощадне ведення аґенд Т-ва дозволило призбирати дальших 4,000 дол. (на загальну суму сплаченої ціни купна 11,000 дол.).

Крім цього довідались ми, що Т-во має готівки понад 2,600 дол. і ці гроші будуть зужиті на найконечніші направи та переміни, які вже частинно почалися — а решта чекає весни.

Тут треба зазначити, що рачестерські українці є в посіданні 6-ох Народних Домів (крім „Самопомочі"), з яких один є під сильним впливом комуністичних „проґресистів".

Із звітів поодиноких референтів почули ми, що в тутешній українській католицькій школі учать вже української мови по 2 години на тиждень, (що правда, щойно від часу, як при православній церкві заведено курс українознавства).

Далі подано до відома, що в порозумінні з ЗУАДК-ом „Самопоміч підшукала спонзорів, які підписали ашуранси для 23 родин, що незабаром мають прибути до Рачестеру.

Культурно - освітній референт мґр. Чорнобіль повідомив, що з рамени „Самопомочі" веде безінтересовно українську радіопрограму щонеділі (одну годину) та що на влаштування цеї програми видав чимало своїх власних грошей.

Мінорним акордом був звіт інж. Р. Коцика, який веде теж безінтересовно книгарню при „Самопомочі" і скаржився, що книжки та журнали лежать тижнями — а то й місяцями і густо - часто треба їх назад відсилати.

Однак загальний настрій учасників зборів був дуже піднесений. Старенький, 71-літній п. Смеречинський із зворушенням вітав набуття власного дому і заявив, що хоч він вже не працює, а старечого заосмотрення дістає лиш по 30 долярів місячно, складає 5 долярів на фонд сплати дому і з'обов'язується платити так довго, доки дім не буде сплачений.

По короткій нараді комісії-матки вибрало нову управу з п. Синликом, як головою Т-ва.

Зборам проводив радник П. Зубрицький в товаристві п-ні М. Холевчукової. Секретарювали панове: М. Пласкач і Р. Шутер.

Петро З.

З наших буднів

РОЗМОВА ТАРАСА З ІВАНОМ

Як вибила 12-та година ночі, в навечер'я 9-го березня, в канцелярії одної з наших наукових установ розпочалася розмова двох портретів: Тараса Шевченка та Івана Франка . . .

Іван: *Здоров, Батьку-Тарасе! Вітаю з роковинами!*

Тарас: *Ні, ти дозволь мені, Іване Яковичу, як першому „східнякові", привітати тебе із сторіччям твого народження. Оце подумав я собі, чи не зрезиґнувати мені цього разу з роковин у твою користь? . . Мене таки частенько вшановують, а тебе, хіба раз на сто років.*

Іван: *Спасибі еміґрації і за цю ласку. А ти, Батьку, не вирікайся роковин в користь західняка, бо ще, чого доброго, скажуть тобі земляки, що ти погаличанився. А Волиняк з Торонта готов зробити з тебе бандерівця!*

Тарас: *Поки мене мої лаятимуть, тебе твої земляки вже добре перехрестили, ще й ювілей не почився. Назвали тебе і соціялістом, і атеїстом, і предтечею комунізму . . .*

Іван: *Дивно, як це так? . . Одні мене виклинають, а інші похвальні оди виписують? . .*

Тарас: *Сказано в Святому Писанні: „Хай не знає лівиця, що робить правиця". Ага, підслухав я новину: Хочуть тобі влаштувати ювілейну виставку в Публічній Бібліотеці, в Ню Йорку. Зараз, після Достоєвського.*

Іван: *Це такі їх побожні бажання, та, покищо, нічого їм виставляти: ждуть, поки прийдуть книжки з Совєтської України.*

Тарас: *Ну, там тобі зроблять ювілейчик, хай полячки сховаються з своїм Адамом! Самі, сказать би, міністри оголюють Ювілейний Комітет! Нічого і казати, ти, Іване Яковичу, у них в пошані.*

Іван: *Та й тобі, Батьку, не менша честь від мене. Ти в них так само і революційний, і проґресивний, і задушевний друг русского народу . . .*

Тарас: *Так, вони хлопці-мастаки в пропаґанді. Ти дивись — навіть отця Маркіяна Шашкевича витягнули із забуття і зарахували до своїх!*

Іван: *Так, Батьку: там, на рідній не своїй землі, нашого брата перехрестять, тут — відхрещуються від нього. Біографія в мене трохи непідходяща . . .*

Тарас: *В мене, знаєш, теж морока з біографією. Написав професор Зайцев хорошу книжку про мене, — тут уважають, що він краще знає Шевченка, як я сам себе. Книжка була б нічого собі, тільки занадто вже автор вміщується в мої весільні справи . . .*

Іван: *Про мої теж не забули: в Календарі „Свободи" за 1956-ий рік пан професор Дорошенко вирахував документно всіх моїх наречених . . . А скажи, Батьку, по совісті, чи ти одружився з Ликерією Полусмаківною, чи не одружився? . .*

Тарас: *От, я тобі скажу, Іване Яковичу . . .*

Тут обидва Достойні Ювіляти притишили голос: стали розповідати один одному такі справи, про які не снилося біографам . . .

Ікер.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ВСЯЧИНА

ЩО РОБИТИ ПІД ЧАС АТОМОВОЇ АТАКИ?

Найближча війна почнеться не на фронті, тільки глибоко в запіллі, бо ворог старатиметься знищити міста та промислові центри. З кол протилетунської оборони подають вказівки, що має робити цивільне населення під час ворожої атомової атаки. Коли оголосять алярм про ворожий летунський налет, то всі дорослі особи, які належать до Цивільної Оборони, повинні негайно зголоситися в своїх відділах цієї установи, або до найближчої медичної станції. Коли не буде алярму, то негайно всі люди мусять ховатися, де тільки зможуть. Не вільно дивитися на блискуче світло від атомової експльозії, бо від того можна осліпнути. Якщо немає іншого місця на сховок, тільки авто, то треба в ньому позачинювати вікна і положитися на долівку. Одежа забезпечує проти попечення, але вона повинна бути вільна, а не тісно приставати до тіла. Проти попечення забезпечують добре сталеві і цементові мури, а навіть земля, якщо вона достатньо груба і якщо віддаль від експльозії є досить велика. Добру забезпеку дають ями в землі, якщо бомба не експльодує над головою або в найближчій віддалі.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов дня 26-го січня 1956 р. несподівано й передчасно у засвіти мій Найдорожчий Чоловік та прибраний-Батько моєї доньки,

св. п. Д-р БОГДАН ТЕСЛЮК,

б. лікар в Угнові та у Львові й учасник битви під Бродами. У безмірному горю та невтишимому смутку, спричиненому тією Невіджалуваною Втратою, зазнала я безліч зворушливих виявів глибоко відчутого співчуття та справжньої приязні. Щоб хоч частинно віддячитись за те все, вважаю обов'язком серця висловити дотичним Особам та Організаціям оцим шляхом прилюдну подяку.

Перш усього складаю гарячу подяку усім ВШ. Лікарям, Сестрам-Францісканкам, Медсестрам та всьому Персоналові Лікарні св. Францішка в Ню Йорку, що в ній Покійник працював лікарем та й закінчив життя, — за те, що Вони зі щирою дбайливістю й повною посвятою вжили всіх можливих заходів і засобів лікарського знання, щоб вдержати Його при життю, дали Йому зразковий догляд та відтак разом із висловами співчуття подали мені видатну матеріяльну допомогу. — Не менше дякую Веч. о. Капелянові тої ж лікарні, що заосмотрив Вмираючого Найсвятішими Тайнами та відмовив молитви на відхід душі. Окрему, якнайсердечнішу подяку висловлюю ВПр. Отцеві Деканові А. Трешневському, останньому парохові мого рідного міста Угнова, який не жалів ні труду ні часу та прибув з Филаделфії, щоби відслужити похоронні Богослужби та відпровадити Покійника на місце вічного спочинку, а відтак під час тризни своїм прегарним, зворушливим словом старався влити цілющий бальзам розради в моє зболіле серце. Дякую також Веч. о. Я. Свинцукові за молитви й вислови співчуття. ВШ. пп. д-рам Я. Макарушці та М. Цегельському щире спасибі за те, що негайно після захворіння мого Незабутнього Подруга подали Йому першу медичну поміч, як і за те, що п. д-р Цегельський заопікувався щиро мною у перших хвилях після цього жахливого удару долі, а п. д-р Макарушка виголосив зворушливу промову над Його могилою. Управі Українського Лікарського Т-ва в Ню Йорку дякую за вислови співчуття, передані головою ВШ п. д-ром Я. Восвідкою, як також за квіти на могилу й посмертну згадку в пресі, а Управі СУА — Відділ ч. 1 за даток на Заупокійну Службу Божу. ВШ. п. д-рові Р. Осінчукові з Родиною дякую за прислані вислови співчуття. Далі дякую ВШ. пп. полк. Р. Долинському й сот. д-р І. Козакові за прощальні промови, виголошені іменем Комбатантських Організацій.

Особливо сердечну й гарячу подяку висловлюю усім Рідним, Друзям і Землякам з Угнова й Угнівщини, яких прізвищ годі перелічити, а які разом зі мною переживали моє непосильне горе та вчинили все можливе, щоб мені його облегчити. Численною участю у парастасах і похоронах, при чому деякі дали в моє розпорядження свої автомобілі, — як також принесеними вінками й квітами Вони віддали достойно останню пошану моєму св. п. Чоловікові, зложили пожертви на Служби Божі за Його Душу та взагалі виявили мені у ті хвилі болю і розпуки стільки чинного співчуття, небуденної щирости й сердечної приязни, що зворушили мене до глибини душі та з'єднали собі мою тривку вдячність. Вкінці дякую Власникам похоронного дому П. Яреми за вміле влаштування похоронів.

Молю Всемогучого Господа, щоб усім вищезгаданим заплатив сторицею за виявлену мені шляхетну доброзичливість.

СОФІЯ ДОРОЖИНСЬКА - ТЕСЛЮК
з родиною.

У Ню Йорку, в лютому 1956 р.

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ"